

Les innocentades als diaris de Girona

Un repàs a les innocentades de la premsa diària gironina al llarg del segle xx

La festa dels sants innocents a l'Estat espanyol té el seu origen en la commemoració, el 28 de desembre, de la matança d'infants que va ordenar el rei Herodes a Betlem després de ser informat del naixement de Jesús. Ha estat tradició des d'èpoques ancestrals que en record d'aquests infants «innocents» es gastin bromes i enganyifes. La premsa diària gironina no en va quedar al marge. *El Punt* va clavar la llufa als seus lectors fins al 1990 i *Diari de Girona* fins al 1997.

ÀNGEL RODRÍGUEZ VILAGRAN > TEXT

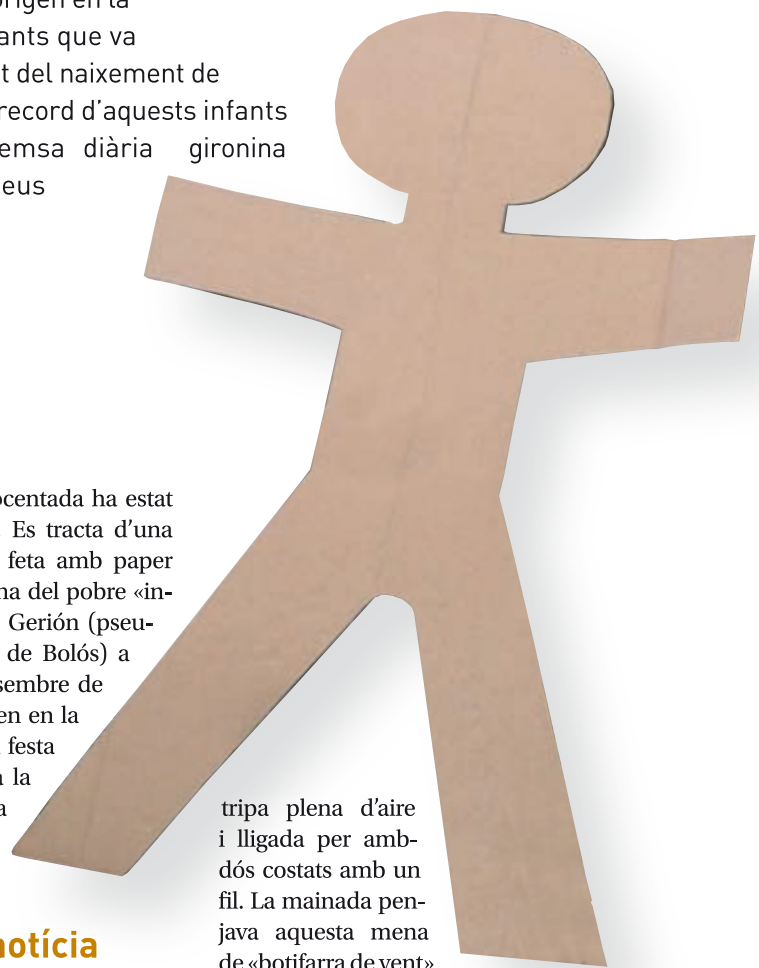
Antigament els gremis d'oficis eren els qui més se sumaven a la festa. Un dels enganys més vells, datat ja el segle i a l'antiga Roma, era el dels serrallers que clavaven una moneda a terra, a fora al carrer i a prop de la botiga, esperant que algú intentés agafar-la. Els fideuers introduïen un fil a l'interior dels fideus, els pastissers posaven sal als pastissos en comptes de sucre...

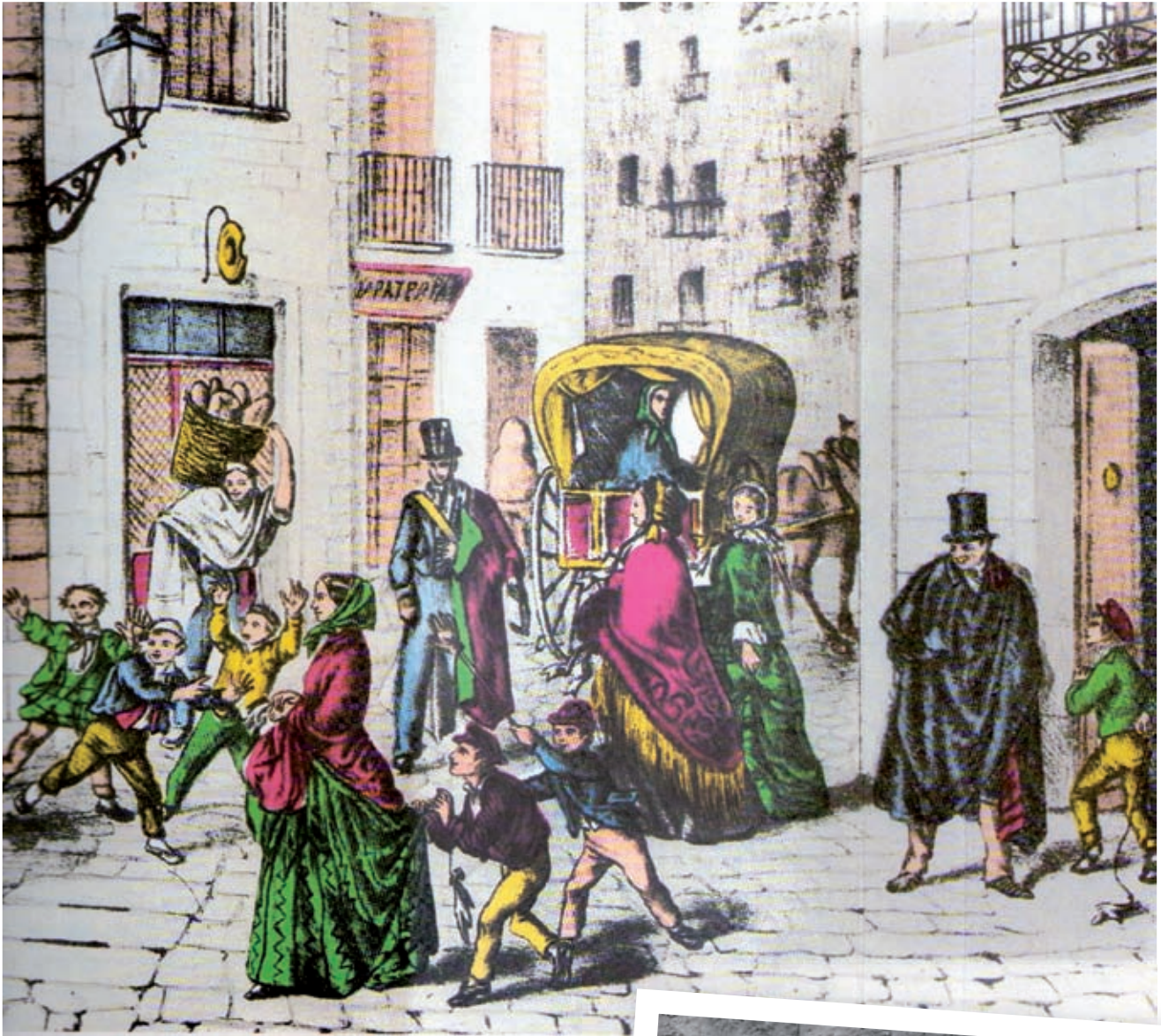
Les bromes han evolucionat amb el pas dels anys. A la dècada de 1960, amb la popularització del telèfon, la mainada va utilitzar l'invent per trucar i fer bromes a l'estil de: «Perdoni, és a can Casacuberta?» El pobre innocent responia que no, i el bromista li contestava «No? I com ho feu quan plou?».

La tradicional innocentada ha estat la de «clavar la llufa». Es tracta d'una silueta d'una persona feta amb paper que es penja a l'esquena del pobre «innocent». Un article de Gerión (pseudònim de Mn. Carles de Bolós) a *Los Sitios*, el 28 de desembre de 1947, troba el seu origen en la matança del porc, una festa que es presta també a la disbauxa. La llufa no era més que un tros de

La primera «notícia llufa» del segle xx s'ha de situar el 1945 quan *Los Sitios* feia arribar a Girona l'estrella cinematogràfica Robert Taylor

tripa plena d'aire i lligada per ambdós costats amb un fil. La mainada penjava aquesta mena de «botifarra de vent» amb una agulla als vestits dels distrets assistents a l'àpat. Actualment hi ha qui envia la llufa per correu electrònic.

Fins i tot l'Església se sumava a la festa amb l'elecció del *Bisbetó*, un costum que va existir arreu d'Europa a les principals catedrals o abadies a l'edat mitjana. El 6 de desembre els escolans escollien un representant perquè fes de bisbe el dia dels innocents. La festa ja surt documentada a Girona l'any 1360, i es va celebrar com a mínim fins el 1541. Al monestir de Montserrat s'ha conservat.

Antigament les innocentades ja començaven a fer-se per la vigília, a partir de la tarda, i fins a les primeres hores de la tarda de l'endemà. Encara a mitjan dècada del 1960 se seguia aquesta tradició. A Europa i en la majoria dels països del món es commemora l'1 d'abril, però els seus orígens no guarden cap relació amb els textos bíblics.

>> *La innocentada tradicional ha estat la de «clavar la llufa».*

Mig segle de llufes de tot tipus

La premsa diària editada a la ciutat de Girona durant les quatre primeres dècades del segle passat es

>> *Elecció del Bisbetó a Montserrat fa una colla d'anys.*

Una espectacular innocentada va ser la del *Punt Diari* el 1982 quan anunciava que la ciutat de Girona tindria un circuit de Fórmula 1 i que seria vàlid per al Gran Premi d'Espanya

dedicava més a explicar les malifetes que es feien en aquest dia que no pas a publicar innocentades.

«Safari», en la Dehesa

>> Aquest tigre de Bengala es va escapar després que un dels camions d'un circ que travessava Girona en direcció Barcelona xoqués a l'alçada del pont de la Barca. Ho explicava Los Sitios el 1962. El fotomuntatge era de Narcís Sans.

La Catedral, antinuclear

Los jerarques eclesiàstics gironins, aliant a la campanya popular contra l'exploració dels recursos energètics nuclears que ambia que existís en la comarca de la Selva, han fet pública i monumental presa de posició sobre el conflicte, ampliant l'impacte divulgat pels grups antinuclears.

>> Punt Diari convertia en antinuclears les altes autoritats eclesiàstiques de Girona. Era el 1979. A la dreta, molts banyolins van anar expressament a veure l'estany per si era cert o no el fotomuntatge de Joan Comalat (Punt Diari, 1984).

Per engrandir-lo per a les Olimpíades

L'estany de Banyoles, totalment buit d'aigua

¿VUELVE A SUBIR LA GASOLINA?
**EN PLAYA DE ARO
 LA REGALAN**
 —EN LAS TIENDAS REGALAN GASOLINA
 —EN LOS BARRIOS REGALAN GASOLINA
 —EN LOS HOTELEROS TAMBIEN REGALAN GASOLINA
 —EN LAS INDUSTRIAS, PUERTOS DE ATRACCIONES Y
 SHELLS RECREATIVAS, REGALAN GASOLINA.
**VIAJE A PLAYA DE ARO:
 REGALAN GASOLINA**

>> El 1980, Los Sitios publicava aquest innocent anunci.

La primera «notícia llufa» del segle xx s'ha de situar el 1945, quan *Los Sitios* feia arribar a Girona l'estrella cinematogràfica Robert Taylor. Des d'aleshores la temàtica ha estat variada.

Esportivament, i gràcies als innocents, *Los Sitios* ha fet jugar amb el Girona FC importants estrelles del món del futbol: primer Ladislau Kubala, el 1952, quan era jugador del Barça, i després el 1963 quan militava a l'Espanyol. També els madridistes Olsen, Pérez Payá i Molowni (el 1956), el barcelonista Alfonseda i l'espanyolista Rivero, ambdós el 1972. La Unió Esportiva Figueres tampoc no ha volgut ser menys, i un ingenu periodista de *Los Sitios-Diari de Girona* va informar el 1985 que l'exjugador blaugrana Allan Simonsen havia fitxat pel club empordanès. Tanmateix, el 1991 el *Diari de Girona* assegurava que l'empresari Ruiz Mateos feia una oferta per invertir-hi 200 milions de pessetes, en un moment en què la Unió anava líder en solitari a Segona Divisió A.

També els millors equips de futbol han visitat els camps de Vista Alegre i Montilivi: el San Lorenzo de Almagro el 1949, i l'Espanyol el 1978.

Una espectacular innocentada fora de l'àmbit del futbol va ser la del *Punt Diari* el 1982, quan anunciava que la ciutat de Girona tindria un circuit de Fórmula 1 i que seria vàlid per al Gran Premi d'Espanya.

Políticament, les innocentades han arribat al punt de fer creure que la Diputació de Girona i l'Ajuntament de Girona estudiarien la possibilitat que la província de Girona fos declarada comunitat autònoma segregada de Catalunya. «*Se está estudiando el pago de peaje a los barceloneses que visiten los festivos y fines de semana nuestra Comunidad*», hi afegia el redactor de *Los Sitios* el 1983. Aquell mateix any *Punt Diari* informava en un titular que «Els bitllets de dos mil seran retirats de la circulació per inconstitucionals», ja que portaven en un dels seus costats el dibuix d'una rosa, el símbol del PSOE, partit que governava aleshores.

El 1983 el Punt Diari informava en un titular que «Els bitllets de dos mil seran retirats de la circulació per inconstitucionals»

El 1984 *Los Sitios-Diari de Girona* convertia Isaac el Cec en la nova ambaixada d'Israel a Espanya. El govern israelià també havia adquirit tot el conjunt del call jueu.

L'any 1986 el *Diari de Girona-Los Sitios* feia tornar a dependre de Girona les poblacions de Salt i Sarrià ja que el 1982 (any en què foren segregades) «encara no havien estat traspasades als governs autònoms competències que permetessin prendre cap acord que afectés la definició d'àmbits territorials».

La comunicació aèria amb la ciutat de Girona era possible tot primer amb Barcelona amb un helicòpter de l'exèrcit americà (*Los Sitios*, 1954) i després amb Madrid amb avió (*Diari de Girona*, 1995). La companyia encarregada d'aquest últim era Air Company, que per promocionar-ho regalava als cent primers clients un cap de setmana a Madrid al preu de 19.000 pessetes anada i tornada amb allotjament a l'hotel Palace a mitja pensió. Les persones interessades havien d'anar aquell mateix dia a l'Oficina de Turisme de l'Ajuntament de Girona.

Una aglomeració de gent, amb molts d'ells de l'entorn immediat, per veure l'Onyar (Fotografia: Francesc Ferrer)

La tramuntana va aixugar l'Onyar

S'ha ensorrat el pont de les Peixateries a causa d'un lleuger terratrèmol

>> D'aquesta manera anunciava Punt Diari el terratrèmol que va «patir» la ciutat de Girona el 27 de desembre de 1980.

>> A la dreta, El Punt Diari assegurava que la ciutat de Girona tindria un nou circuit de Fórmula I, l'any 1982

>> L'any 1994 el Diari de Girona aprofitava tota la seva contraportada per informar que havien instal·lat un toro d'Osborne a la variant de Girona.

Girona també ha patit terratrèmols. Un d'ells havia provocat un gros forat a la plaça de les Botxes de la Devesa. «Asimismo han sido hallados vestigios de civilizaciones muy pretéritas, cuya cuantía, interés, época y valor permanecen por de pronto en el silencio, ya que son objeto de minucioso estudio» (Los Sitios, 1952). L'altre va passar per culpa de Punt Diari el 1980. Un fotomuntatge permetia veure l'enfonsament del pont de les Peixateries i com l'Onyar havia quedat sec. Un altre excel·lent treball fotogràfic va permetre fer creure als lectors d'aquest mateix rotatiu que el 1984 l'estany de Banyoles havia estat assecat durant vuit dies per engrandir-lo de cara a les olimpíades.

El 1986, el Govern Central decidia repartir cadenes per als cotxes davant l'onada de fred i neu que es preveia. La notícia la difonia Punt Diari, que s'ajudava d'unes declaracions del pilot de cotxes Salvador Servià, que donava instruccions als conductors en el cas que es trobessin amb neu a la carretera: «anar sempre amb els llums encesos, ja que així la neu de davant del vehicle amb la calor dels fars es va fonent».

El petroli també ha estat protagonista. Los Sitios, el 1947, assegurava que se n'havia trobat al Montseny «con un caudal de mil litros la hora», i, el 1988, Diari de Girona feia creure que una empresa nord-americana demanava llicència per fer prospeccions a la vall de Sant Daniel. La companyia encarregada portava per nom John R. Ewin (en aquella època era famosa la sèrie televisiva Dallas, en la qual el dolent es deia J. R. Ewing).

Un altre excel·lent treball fotogràfic va permetre fer creure als lectors que el 1984 l'estany de Banyoles havia estat assecat durant vuit dies per engrandir-lo de cara a les olimpíades

>> Una «penjada» de llufa el 1988 segons en JAP, al Punt Diari.

A Caldes de Malavella s'havia trobat un gas anomenat lumumbano (Los Sitios, 1960). El nom de qui firmava la notícia era tota una garantia: Armand Guerra.

Segons Los Sitios, en el Montseny es registraven, l'any 1948, les temperatures més baixes de Catalunya, en alguns casos dotze graus sota zero, i els pagesos guardaven gel natural per vendre'l a l'estiu. El procediment era fàcil: om-

Ultima hora local

Robert Taylor llegó esta madrugada a nuestra ciudad con Madeleine Carroll

Permanecerán todo el día en Gerona y habrá una audición especial de sardanas a las 12 en la Rambla

Ultima hora

Kubala ficha temporalmente por el Gerona

Se alineará esta tarde en Vista Alegre contra el Granollers

Va muy avanzada la madrugada y cuando estábamos a punto de cerrar la edición llega a nuestra redacción, sin más tiempo que el estrictamente necesario para poder publicar, la noticia del día: Kubala ha fichado por el Gerona Club de Fútbol y esta tarde en Vista Alegre actuará por primera vez bajo los colores gerundenses, figurando en la delantera local en el partido contra el Granollers.

Va a ser "Los Sitios" el primer

periódico español que la noticia futbolística mos en calificar de que no dudamos será ma en los medios dep de la nación y del m Parca que los hec tan importante reton las filias del Gerona h de la siguiente forma La enfermedad que a Kubala, alejarlo de que, afortunadamente importancia mayor, ha da en forma definitiva jugador azulgrana si condiciones de poder al balón. Ahora bien, golpe al duro esfuerzi hacer el Barcelona pa clasificación actual prematura, por cuyo estímulo más oportun jugando unos cua p —probablemente todo de Liga— con un equipo como el gerundense, que tiene asegurado su permanencia en la categoría, con lo cual se irá poniendo en forma y en las mejores condiciones físicas para jugar luego la Copa con el Barcelona.

Felicitemos al Gerona Club de Fútbol y a todos los aficionados locales.

>> A dalt, Los Sitios, l'any 1945. A l'esquerra, Los Sitios, de l'any 1952. A sota, la plantada de la llufa del dibuixant Conti a Los Sitios, el 1961.

>> A baix, fotomuntatge de Los Sitios, el 1954, amb l'helicòpter de l'exèrcit que faria el vol regular Girona-Barcelona.

plien d'aigua una gran bassa. Un cop gelada tallaven el gel amb unes serres especials formant grans cubs que emmagatzemaven a continuació en pous molt profunds però de fàcil accés.

El Punt, el 1990, ensarronava els seus lectors escrivint que els propietaris d'encenedors de gas havien de revisar-los abans no acabés l'any. «Es declararan inservibles els encenedors que, en una cambra fosca especialment habilitada a l'efecte, no aguantin un flux de flama taronja d'almenys dos centímetres de llargada durant trenta segons». Els aparells passarien a vendre's a les armeries i botigues de material pirotècnic.

La fi de la «notícia llufa» als diaris gironins

L'any 1991 El Punt va decidir no publicar més innocentades després que aquest diari hagués caigut —un any abans— en una broma que havia preparat l'alcalde de Camprodon, Domènec Pairó. Aquest va convocar una roda de premsa per anunciar que el carrer València tindria calefacció elèctrica exterior, però no ho va fer el 28 de desembre de 1990, sinó dos dies abans, el 26. El Punt la va publicar com a certa. El 28 de desembre de 1991 Emili Gispert escrivia un article titulat «No plantarem cap més llufa al lector en forma d'engany». Ho argumentava així: «La funció primera dels mitjans de comunicació és informar i per això ens preguntem quin dret tenim a jugar amb la mentida».

Diari de Girona va publicar l'última «notícia llufa» l'any 1997.

Avui les ràdios, algunes televisions i diaris esportius d'abast català i estatal segueixen la tradició, fins i tot alguns gabinets de comunicació com el del Bisbat de Girona, que el 1993 va convertir Mn. Miquel Àngel Ferrés, aleshores rector de la parròquia de Sant Cugat de Salt, en capellà del Barça. Des de fa uns anys, la institució eclesiàstica ha enviat per correu electrònic una llufa.

Àngel Rodríguez Vilagran és periodista.

Nota: les fotografies que acompanyen aquest article han estat extretes de l'hemeroteca digital de l'Arxiu Municipal de Girona.